

Nödårens utvandring

För drygt hundra år sedan var det kris i Sverige. Människor på landsbygden drabbades av ekonomiska problem. Mången bonde fick gå från gård och grund, och det blev svårt att få jobb för de unga.

Och så började rykten cirkulera — rykten om det stora landet i väster med sagolika möjligheter. Emigrationen till Amerika satte fart.

Lysingsbygden visade mycket oroande utvandringssiffror, de högsta i hela länet. Av en befolkning på 11 411 människor år 1880 emigrerade över 2 600 de kommande 20 åren.

"Min närmaste granne och vän Hulda Karlsson, född 1875, berättade att de var tre syskon: Karl 6 år, Hulda 4 år samt den 6 veckor gamla Theodor, när deras far 1879 reste till Amerika för att försöka tjäna något mera till sin familj.

Några stycken som skulle ha sällskap till Amerika samlades. Huldans mor följde sin make en bit på väg. Själv tänkte hon gå i sjön som låg bredvid vägen, när hon lämnat honom. Hon besinnade sig dock och tänkte att det blir väl då ännu värre för de små.

Hon hade tvingats flytta hem till sin svärmor som bodde i en liten stuga och ägde ett får. Huldans mor hade 25 öre och lite potatis. Familjen hade lånat 10 kr till hjälp till mannens Amerikabiljett av hans syster, och som säkerhet för dessa 10 kr fick de lämna sin kaffepanna.

Huldans mor kunde inte veta om mannen skulle återkomma eller kanske inte låta höra av sig. Hon fick börja hjälpa sina grannar med varjehanda arbete, på sommaren att räfsa hö, binda säd, plocka potatis, byka m m. På vintern hjälpte hon till att väva hos en granne. På den tiden var all vävning nyttoväv. Allt vävdes till lakan, täcken, madrasser, vadmals- och bomullskläder. All ull och allt lin spans hemma, så hon klarade sig hjälpligt.

←
Emigrationen fick tidvis en sådan omfattning att den sågs som ett hot mot utvecklingen i Sverige. Järnhandlare Emil Johansson, Ödeshög, hörde till dem som gick med i nationalföreningen mot emigration

**Nationalföreningen
mot emigrationen**

Har härmed äran att till ledamot kalla
Handlanden E. Johansson

Andamålet med föreningens verksamhet framgår af dess
på följande blad intagna program och stadgar.
Stockholm 1 Januari 1912

Föreningens vägnar:

Dess ordförande:
W. W. W.

Dess centralstyrelse:

G. W. W. *L. W. W.* *P. W. W.*
Sjöstadsåtzare, Östfrånke. Ordförande i Sverige. Rättshandlare, Skarvbygd.

V. W. W. *S. W. W.* *J. W. W.* *F. W. W.*
Borgmästare, Kungälv. Ordförande i Sverige. Ordförande i Sverige. Ordförande i Sverige.

J. W. W. *L. W. W.* *P. W. W.* *F. W. W.*
Ordförande i Sverige. Ordförande i Sverige. Ordförande i Sverige. Ordförande i Sverige.

J. W. W. *L. W. W.* *P. W. W.* *F. W. W.*
Ordförande i Sverige. Ordförande i Sverige. Ordförande i Sverige. Ordförande i Sverige.

Vid slätter var det sed med dagsverkekaka, och den var här välbehövlig. Min vän Hulda berättade att det var många gånger de fick lägga sig utan mat. I skolan fick hon ofta brödbitar av sin skolkamrat Anna, de hade det så mycket bättre att hon fick frukost varje dag innan hon gick till skolan.

Det gick ganska bra för pappan där borta. Andra gången han kunde sända hem litet pengar skrev han att de skulle lösa hem kaffepannan. Han ville inte ha någon skuld.

Jag vet inte vad han hade för arbete där borta. Men han kom hem efter tre år och familjen fick det bättre."

ASTRID ANDERSSON

Torpet Bygget under Hägna, Trehörna socken. Härifrån utvandrade änkan Gustava Andersdotter tillsammans med en dotter 1881. Fotot (taget omkr 1920) föreställer Johan och Augusta Carlsson med barn och barnbarn. Deras son August hade redan utvandrat till Amerika men lämnat dottern Gerda (andra personen stående fr vänster) kvar hos farföräldrarna. August återvände till Sverige 1933 och köpte Bygget. Här bodde han till sin död 1957

